

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Finansinio ciklo Lietuvoje ketvirtinis vertinimas

Birželis
2023

Leidinį parengė Lietuvos banko Finansinio stabilumo departamentas.
Jei nenurodyta kitaip, remiamasi duomenimis iki 2023 m. gegužės 24 d.

Paveikslų pavadinimų paantraštėse pateiktas laikotarpis apima nurodytų metų, ketvirčio ar kito laikotarpio duomenis.

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

© Lietuvos bankas
Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius
www.lb.lt

Ižanga

Finansinio ciklo Lietuvoje ketvirtinis vertinimas (anksčiau – Kredito ir nekilnojamojo turto rinkos apžvalga) yra kas ketvirtį Lietuvos banko leidžiamas leidinys, kuriame įvertinama finansinio ciklo Lietuvoje būseną ir ciklinės sisteminės rizikos lygis: tendencijų kredito ir nekilnojamojo turto rinkoje tvarumas, finansų sistemos disbalansai ir jų susidarymo ar didėjimo rizika. Šioje apžvalgoje pateikiama informacija sudaro pagrindą reguliariam taikomų finansinio stabilumo priemonių – anticiklinio kapitalo rezervo ir sektorinio sisteminės rizikos rezervo būsto paskolų portfeliui – normų dydžio įvertinimui¹.

Leidinyje vartojamų pagrindinių sąvokų paaiškinimas

Finansinis ciklas. *Finansinis ciklas nusako finansų sistemos raidos ciklą, apimančią keturias fazes: plėtrą (augimą), lėtėjimą, nuosmukį ir atsigavimą, jas apibrėžia bendra įvairių finansų sistemos rodiklių (ypač parodančių kredito ir nekilnojamojo turto rinkos tendencijas) raida, susijusi su, pavyzdžiui, finansinio ir nekilnojamojo turto vertės, rizikos lygio suvokimu, skolinimo standartų griežtėjimu ar laisvėjimu ir to įtaka kredito pasiūlai bei šių reiškinių tarpusavio sąveika. Literatūroje įprastai vertinama, kad finansinis ciklas trunka ilgiau nei verslo ciklas ir gali reikšmingai padidinti ekonomikos pakilimą ir pagilinti nuosmukį. Anticiklinio kapitalo rezervo taikymu siekiama didinti finansų sistemos atsparumą ir iš dalies sumažinti jos procikliškumą, o finansinio ciklo prasme tai reiškia finansinio ciklo svyravimų dydžio, ypač nuosmukio fazėje, mažinimą.*

Ciklinė (sisteminė) rizika. *Sisteminė rizika – finansų sistemos ar jos dalies sutrikimo rizika, kuri gali turėti reikšmingų neigiamų pasekmių finansų sistemai ir ekonomikai. Paprastai skiriamos dvi sisteminės rizikos rūšys: ciklinė ir struktūrinė² rizikos. Ciklinė rizika yra susijusi su finansinio ciklo raida: ji didėja ir mažėja besiplėtojant finansiniam ciklui ir dažniausiai yra susijusi su kredito pasiūlos ir finansų sistemos dalyvių rizikos vertinimo kaita.*

Santrumpos

AKR – anticiklinis kapitalo rezervas

BKI – būsto kainų indeksas

BVP – bendrasis vidaus produktas

HP – Hodrick–Prescott filtras

NFI – ne finansų įmonės

NT – nekilnojamas turtas

NŪ – namų ūkiai

PFI – pinigų finansų įstaigos (pvz., bankai, kredito unijos)

PNFS – privatusis ne finansų sektorius

SVKI – suderintas vartotojų kainų indeksas

¹ <https://www.lb.lt/finansinio-stabilumo-uztikrinimo-priemones#ex-1-3>.

² Struktūrinė (sisteminė) rizika kyla dėl finansų sistemos sandaros bruožų, pavyzdžiui, finansų sistemos dalyvių tarpusavio susietumo, koncentracijos ir verslo modelių specifikos.

Pagrindinės žinutės

Finansinis ciklas Lietuvoje 2023 m. pirmąjį ketvirtį perėjo į lėtėjimo fazę – mažėjo tiek bendro įmonių kredito, tiek būsto kredito augimo tempai, toliau stebimi sumažėję būsto kainų disbalansai. Minėtu laikotarpiu lėtėjo įmonių skolinimasis tiek iš PFĮ, tiek iš kitų šaltinių, todėl bendras kreditavimas ekonomikoje nesiekė disbalansų formavimosi ribos. Naujausios Lietuvos banko atliktos Bankų apklausos³ rezultatai rodo, kad 2023 m. pirmąjį ketvirtį toliau mažėjo visų segmentų naujų paskolų, išskyrus vartojimo paskolas, paklausa, tačiau gerėjo lūkesčiai dėl paklausos augimo ateityje. 2023 m. kovo mėn. paskolų portfelių augimo tempas užtefelėjo tik vartojimo paskolų portfelio augimo tempas. Būsto kainų augimo tempas tebelėtėja, kainų lygis yra iš esmės stabilizavęsis. Mažėjantį skolinimosi poreikį lemia ir pirmą kartą nuo 2021 m. stebimas einamosios sąskaitos perteklius. PFĮ paskolų ir indėlių santykis ir toliau yra pakankamai nedidelis (79 %). Stebimi tik būsto kainų, kurios tebėra šiek tiek pervertintos, riboto dydžio disbalansai.

Lėtėjo įmonių skolinimasis tiek iš kredito įstaigų, tiek iš kitų šaltinių, o bankai tikisi, kad artimiausiu metu NFĮ naujų paskolų paklausa iš esmės nesikeis. Nominalusis metinis platus įmonių kredito (įskaitant įmonių tarpusavio paskolas) augimo tempas 2022 m. paskutinį ketvirtį sutapo su ekonomikos augimo tempu. PFĮ paskolų įmonėms portfelio metinis augimas 2023 m. pirmąjį ketvirtį reikšmingai sulėtėjo ir sudarė 10 proc., o palyginti su ankstesniu ketvirčiu, pirmą kartą nuo 2021 m. pradžios fiksuotas nedidelis 1,5 proc. portfelio susitraukimas. Dėl sulėtėjusio įmonių skolinimosi iš kitų šaltinių plataus įmonių kredito ir BVP santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos 2022 m. ketvirtąjį ketvirtį nutolo nuo disbalansų formavimosi ribos. Toliau mažėjo NFĮ naujų paskolų paklausa – 2023 m. pirmąjį ketvirtį paklausos mažėjimą įvardijo trečdalis apklausoje dalyvavusių bankų. Ateityje tikimasi tik trumpalaikių paskolų paklausos užtefelėjimo.

Paskolų namų ūkiams portfelio augimo tempai tebemažėjo, nors bankai ateityje tikisi namų ūkių kredito paklausos atsigavimo. Nominalusis metinis PFĮ būsto paskolų portfelio augimas per 2023 m. pirmąjį ketvirtį sumažėjo nuo 13 iki 11 proc. Naujų būsto paskolų skaičius, sulėtėjęs aktyvumui būsto rinkoje ir pabrangus skolinimuisi, toliau mažėjo, tačiau dėl padidėjusios vidutinės paskolos vertės 2023 m. kovo mėn. metinis naujų būsto paskolų srautas susitraukė santykinai mažiau – apie 3 proc. Vartojimo paskolų skaičius pirmąjį ketvirtį iš esmės nesikeitė, tačiau smarkiai užtefelėjo suteiktų paskolų vidutinė vertė. Apskritai kredito namų ūkiams disbalansų nėra – namų ūkių paskolų ir BVP santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos tebebuvo neigiamas ir iš esmės nepakito. Bankų apklausos rezultatai atskleidė, kad nedidelis paklausos padidėjimas užfiksuotas tik vartojimo paskolų segmente, tačiau ateityje tikimasi tiek būsto, tiek vartojimo paskolų paklausos padidėjimo.

Būsto kainų lygis pernelyg nekinta jau nuo 2022 m. rudens, todėl metinis būsto kainų augimo tempas toliau lėtėja, o kainų pervertinimas mažėja. Remiantis skirtingais šaltiniais, metinis būsto kainų augimo tempas 2023 m. balandžio mėn. sudarė 10–14 proc. ir toliau lėtėja, o mėnesinio dažnio tendencijos nuo 2022 m. spalio mėn. rodo kainų stabilizavimąsi. Vis dar įžvelgiama būsto kainų lygio riboto dydžio disbalansų – remiantis šešių skirtingų įverčių mediana, kainos yra pervertintos apie 2 proc. (7 proc. p. mažiau nei 2021 m. paskutinį ketvirtį). Kylančios palūkanų normos turi slopinantį poveikį būsto paskolų ir bendrai būsto paklausai, sumažėjus įperkamumo galimybėms. Kita vertus, sumažėjusi paklausa riboja būsto kainų augimą, todėl nuo 2022 m. ketvirtojo ketvirčio gyventojų atlyginimai kyla sparčiau nei būsto kainų lygis. Lūkesčiai dėl tolesnės būsto kainų raidos per ketvirtį reikšmingai nepakito – apklausų

³ Bankų apklausos apžvalga <https://www.lb.lt/lt/apzvalgos-ir-leidiniai/category.40/series.196>.

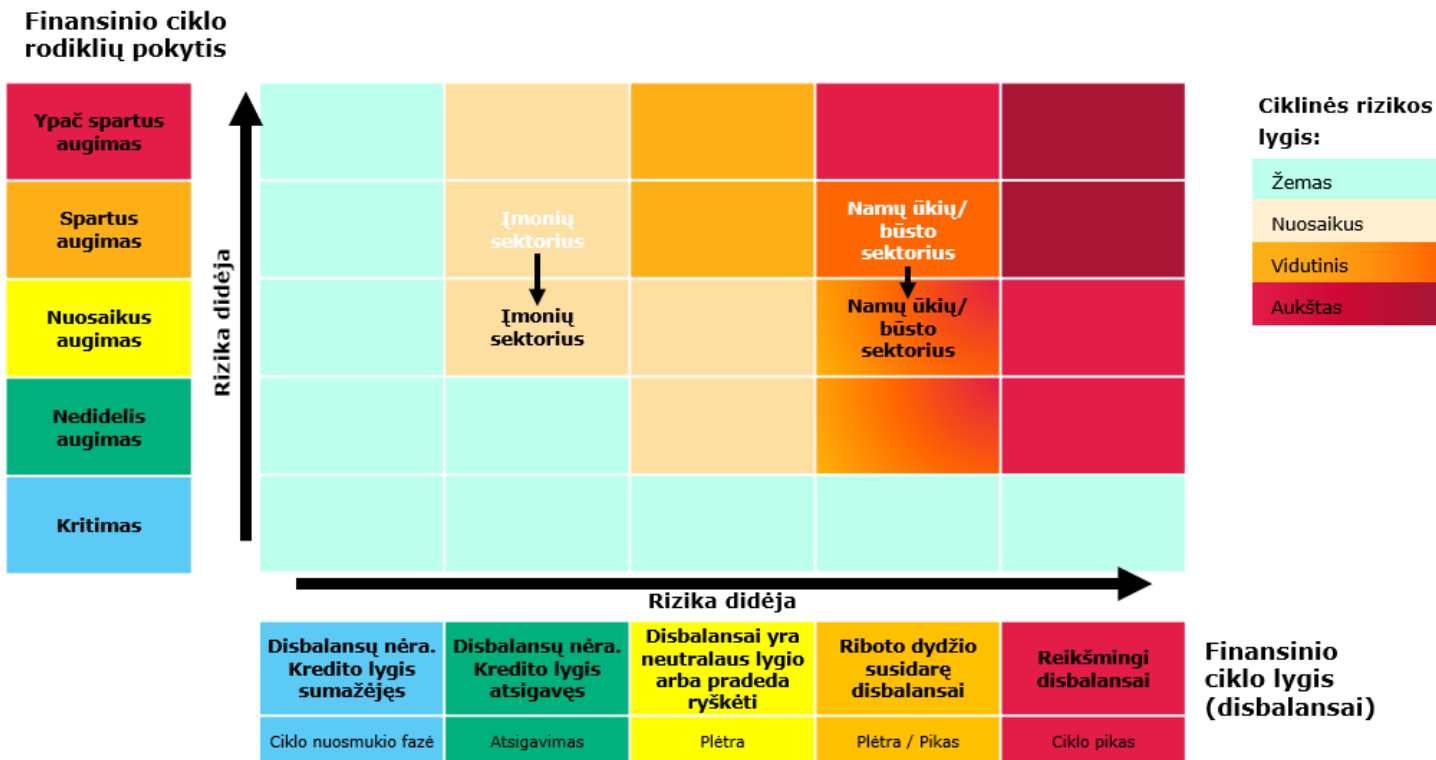
duomenimis, bankai per ateinančius metus ir toliau tikisi nedidelio – 5–10 proc. – kainų sumažėjimo arba stabilizavimosi, tačiau kartu atsirado bankų, nurodžiusių, kad būsto kainos per artimiausius metus galėtų didėti.

Finansiniam ciklui lėtėjant ir dėl sumenkusio ekonomikos aktyvumo padidėjus rizikų išsipildymo tikimybei, pagrindinis makroprudencinės politikos ir AKR taikymo tikslas yra palaikyti kredito įstaigų sektoriaus atsparumą. Todėl 2023 m. antrąjį ketvirtį AKR norma paliekama nepakeista – 1 proc. Jos įsigaliojimas nuo 2023 m. spalio 1 d. leis kredito įstaigoms turėti kapitalo rezervą, kuris gali būti atlaisvintas rizikų materializavimosi atveju. Šiuo metu bankai ir centrinės kredito unijų grupės jau turi sukaupę kapitalo atsargą daugiau kaip 1 proc. AKR reikalavimo, o prognozuojamas didelis bankų sektoriaus pelningumas, pakilus palūkanų normoms, turėtų padėti šią atsargą palaikyti ir dar labiau sustiprinti net padidėjusio ekonomikos neapibrėžtumo sąlygomis.

Finansinio ciklo vertinimas

Finansinis ciklas pereina į lėtėjimo fazę – mažėjo tiek bendro įmonių kredito, tiek būsto kredito ir kainų augimo tempai. Stebimi tik būsto kainų riboto dydžio disbalansai.

1 pav. Ciklinės rizikos lygio vertinimo matrica

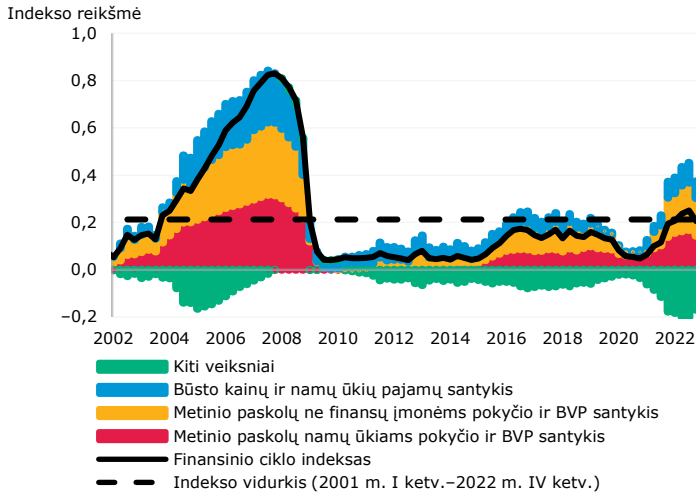
2 pav. PNFS kredito augimo, kredito disbalansų ir sudėtinių finansinio ciklo rodiklių žemėlapis (2019 m. II ketv.–2023 m. I ketv., naujausi duomenys yra juodos punktyrinės linijos dešinėje)

	2019 II	2019 III	2019 IV	2020 I	2020 II	2020 III	2020 IV	2021 I	2021 II	2021 III	2021 IV	2022 I	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I
Privatusis ne finansų sektorius																
Augimo rodikliai																
Sudėtiniai rodikliai																
Sisteminės rizikos rodiklis (<i>d-SRI</i> ; realusis BVP, platus kreditas, būsto kainų indeksas, naujų PF[paskolų palūkanų normos, populiacija])	-0,17	-0,22	-0,26	-0,31	-0,42	-0,43	-0,41	-0,34	-0,30	-0,20	-0,06	0,01	0,07	0,13	0,16	
Finansinio ciklo indeksas (naujos PF[paskolos, būsto kainos, skolos našta, palūkanų normų marža, einamoji sąsk.)	0,05	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,05	0,07	0,08	0,11	0,13	0,13	0,13	0,13	0,10	
Finansinio ciklo indeksas (platus kreditas, būsto kainos, skolos našta, palūkanų normų marža, einamoji sąsk.)	0,15	0,13	0,13	0,08	0,06	0,05	0,05	0,06	0,10	0,12	0,20	0,21	0,24	0,25	0,21	
Finansinio ciklo rodiklis, apskaičiuotas naudojant <i>band-pass</i> filtrą (realiojo platus kredito, būsto kainų indekso ir kredito ir BVP santykio vid. laikotarpio pokyčiai)	-0,04	-0,04	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	-0,06	
Nominalusis augimas																
Nominalusis platus kredito 1 m. augimas	8,2	7,0	6,4	2,8	-2,6	-2,2	-2,6	1,6	6,6	7,9	18,0	18,2	23,9	25,9	16,4	
Nominalusis platus kredito 1 m. vidutinis augimas (2 m. vidurkis)	9,7	8,2	7,1	6,1	2,6	2,3	1,8	2,2	1,9	2,8	7,5	10,0	16,1	18,0	18,7	
Nominalusis PF[kredito 1 m. augimas	2,5	3,9	3,2	3,2	-0,5	-1,2	-2,1	-1,4	3,1	5,8	10,7	13,3	14,0	16,0	14,2	10,0
Nominalusis PF[kredito 1 m. vidutinis augimas (2 m. vidurkis)	5,9	4,9	4,8	4,3	1,0	1,3	0,5	0,9	1,3	2,3	4,2	5,9	8,8	11,4	13,2	12,3
Realusis augimas																
Realusis platus kredito 1 m. augimas	5,5	4,5	4,3	0,4	-3,3	-3,1	-2,9	0,8	3,4	2,6	7,9	3,7	4,5	3,7	-3,9	
Realusis platus kredito 1 m. vidutinis augimas (2 m. vidurkis)	6,7	5,6	4,7	3,7	1,0	0,6	0,7	0,6	0,0	-0,3	2,4	2,3	4,0	3,2	1,8	
Realusis PF[kredito 1 m. augimas	0,0	1,6	1,2	0,7	-1,2	-2,1	-2,4	-2,1	0,0	0,6	1,2	-0,5	-3,8	-4,5	-5,8	-5,9
Realusis PF[kredito 1 m. vidutinis augimas (2 m. vidurkis)	3,1	2,5	2,5	1,9	-0,6	-0,3	-0,6	-0,7	-0,6	-0,8	-0,6	-1,3	-1,9	-2,0	-2,3	-3,2
Kredito ir BVP santykio skirtumai																
Platus kredito ir BVP santykio 1 m. skirtumas	0,2	-0,7	-0,6	-2,4	-4,3	-3,5	-2,8	-0,2	0,0	-0,6	2,9	1,1	3,8	3,6	-1,8	
Platus kredito ir BVP santykio 1 m. vidutinis skirtumas (2 m. vidurkis)	0,7	0,0	-0,4	-0,8	-2,0	-2,1	-1,7	-1,3	-2,1	-2,0	0,0	0,4	1,9	1,5	0,8	
PF[kredito ir BVP santykio 1 m. skirtumas	-2,1	-1,6	-1,7	-1,4	-1,9	-1,8	-1,6	-1,3	-1,3	-1,2	-0,7	-0,9	-0,8	-0,8	-1,5	-2,0
PF[kredito ir BVP santykio 1 m. vidutinis skirtumas (2 m. vidurkis)	-0,9	-1,2	-1,1	-1,2	-2,0	-1,7	-1,6	-1,4	-1,6	-1,5	-1,1	-1,1	-1,1	-1,0	-1,1	-1,3
Kiti rodikliai																
Santykinis kredito srauto rodiklis (realusis 2 m. platus kredito PNFS augimas, padalintas iš 2 m. slankiosios realiojo BVP sumos)	0,04	0,03	0,03	0,02	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,01	0,02	0,02	0,01	
Platus kredito privačiam sektoriui ir BVP santykio 1 m. skirtumas (skaitiklyje naudojama 1 m. slankioji kredito suma * 5, vardiklyje - 5 m. slankioji BVP suma)	6,8	5,1	4,0	-0,8	-7,4	-13,8	-19,3	-20,0	-15,2	-9,6	2,1	10,9	20,0	28,8	27,0	
Tikrųjų naujų paskolų (4 ketv. suma) ir BVP (4 ketv. suma) santykis	-1,6	-2,7	-4,3	-5,5	-6,2	-8,5	-10,4	-12,4	-11,7	-9,4	-5,0	-0,1	3,2	5,9	6,5	5,1
Naujų paskolų su persitainiais (4 ketv. suma) ir BVP (4 ketv. suma) santykis	8,6	8,2	7,8	7,1	6,4	6,2	6,9	7,5	8,5	8,9	9,4	9,3	9,4	9,1	8,4	8,5
PNFS kredito impulsas (paskolų portfelis, pirmą versija)	12,9	12,3	11,6	11,2	11,6	11,3	12,3	12,5	12,7	13,3	13,8	13,9	13,6	13,2	12,7	13,0
PNFS kredito impulsas (paskolų portfelis, antra versija)	-4,5	2,2	-1,1	0,0	-6,0	-1,1	-1,3	1,0	6,8	3,6	6,5	3,1	0,7	2,2	-2,3	-5,1
PNFS kredito impulsas (naujų paskolų srautas)	-6,4	-1,6	-2,9	-2,0	-3,1	-5,2	-5,3	-4,6	3,7	7,0	12,8	14,7	10,9	10,2	3,5	-3,3
PNFS skolos tvarkymo ir pajamų santykio 1 m. skirtumas	-4,2	-2,4	-2,6	-1,5	1,4	-1,0	4,1	0,6	0,7	2,5	1,6	0,8	-1,3	-1,4	-2,4	0,8
PNFS skolos tvarkymo ir pajamų santykio 2 m. skirtumas	-0,7	0,8	0,6	-1,1	-2,4	-2,1	-2,1	-0,9	-0,3	-0,3	1,8	1,3	2,6	2,5	2,0	2,0
PNFS skolos tvarkymo ir pajamų santykio 2 m. skirtumas	1,6	1,0	0,9	-0,3	-1,5	-0,7	-0,8	-1,0	-1,4	-1,2	-0,1	0,2	1,1	1,1	1,1	1,1
Disbalansų rodikliai																
Platus kredito PNFS ir BVP santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (Bazelio metodas)	-9,6	-9,8	-10,8	-11,9	-12,3	-11,5	-11,8	-10,3	-10,5	-10,4	-7,3	-7,7	-5,4	-5,7	-7,6	
Platus kredito PNFS ir BVP santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (LT metodas)	-3,1	-3,6	-4,7	-5,5	-5,7	-5,0	-5,3	-4,2	-4,7	-4,8	-2,4	-3,2	-1,6	-2,4	-4,1	
PF[kredito PNFS ir BVP santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (LT metodas)	-5,1	-5,1	-5,6	-5,4	-5,6	-5,4	-5,7	-5,3	-5,5	-5,2	-5,2	-5,1	-5,2	-5,0	-5,4	-5,6
Platus kredito PNFS ir BVP santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (State Space metodas)	-1,3	-2,4	-4,3	-6,6	-8,1	-8,4	-9,8	-9,4	-10,7	-11,6	-9,5	-10,9	-9,5	-10,7	-13,5	
Kiti rodikliai																
Kapitalo pakankamumo rodiklis	19,6	19,0	23,7	23,1	23,1	22,5	24,0	24,5	23,1	22,6	23,5	22,7	21,3	19,9	19,1	
Bankų svėro rodiklis	7,6	7,4	8,3	8,2	7,8	7,3	7,4	7,4	6,9	6,8	8,6	6,5	6,0	5,9	5,9	
Paskolų ir indėlių santykis	95,7	94,1	92,6	88,1	80,6	76,4	71,1	68,5	68,3	69,7	74,0	77,9	80,0	81,3	79,9	78,1
Einamosios sąskaitos ir BVP santykis	1,7	2,4	3,5	4,8	6,2	7,3	7,3	6,6	4,7	3,0	1,1	-1,3	-2,8	-4,4	-5,1	-3,2

Pastaba: rodiklių reikšmės yra suapvalintos; kai kurie rodikliai yra vertinami remiantis jų reikšmių procentiliais, tad kai kuriais atvejais šių rodiklių langeliai, turintys identišką reikšmę, gali būti nuspalvinti skirtingomis spalvomis.

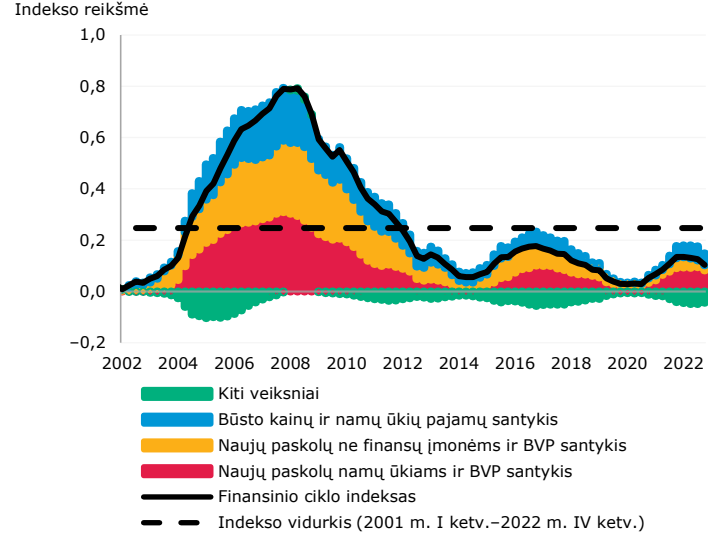
Dėl pastebimai lėtesnio įmonių skolinimosi iš kredito įstaigų ir kitų šaltinių bei slopstančio būsto kreditavimo mažėjo tiek plačiu, tiek PFĮ kreditu pagrįstas finansinio ciklo indeksas.

3 pav. Lietuvos finansinio ciklo indeksas ir jo kaitos veiksniai (platus kreditas, 2002 m. I ketv.–2022 m. IV ketv.)

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastaba: įvertinimui naudojamas platesnis kredito apibrėžimas, apimantis visą kreditą, suteiktą ne finansų įmonėms ir namų ūkiams, nepriklausomai nuo kredito teikėjo.

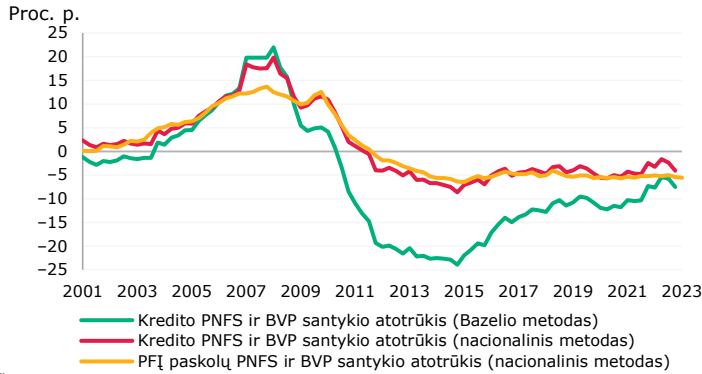
4 pav. Lietuvos finansinio ciklo indeksas ir jo kaitos veiksniai (PFĮ paskolos, 2002 m. I ketv.–2022 m. IV ketv.)

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Dėl lėtėjančio įmonių skolinimosi kredito apimtis ekonomikoje sumažėjo, o kredito disbalansų nestebėta.

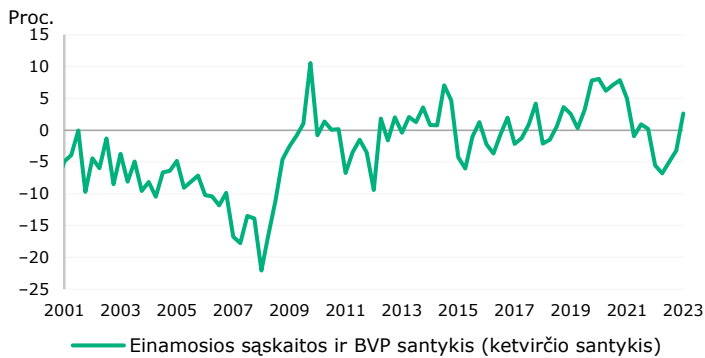
5 pav. Kredito, PFĮ paskolų PNFS ir BVP santykio atotrūkius (2001 m. I ketv.–2023 m. I ketv.)

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos bankas.
Pastaba: ilgalaikė tendencija apskaičiuota taikant vienusį HP filtrą su glodinimo parametru, lygiu 400 000; taikant nacionalinį metodą, prieš naudojant filtrą, rodiklis 5 m. į ateitį pratęsiamas 4 ketvirčių svertiniu vidurkiu.

Pirmą kartą nuo 2021 m. stebimas einamosios sąskaitos perteklius, mažinantis poreikį skolintis.

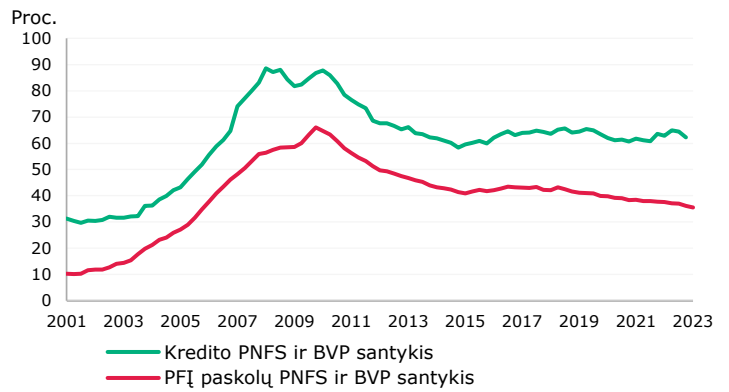
7 pav. Einamosios sąskaitos ir BVP santykis (2001 m. I ketv.–2023 m. I ketv.)

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos bankas.

Mažėjo PNFS įsiskolinimas tiek iš PFĮ, tiek iš kitų šaltinių.

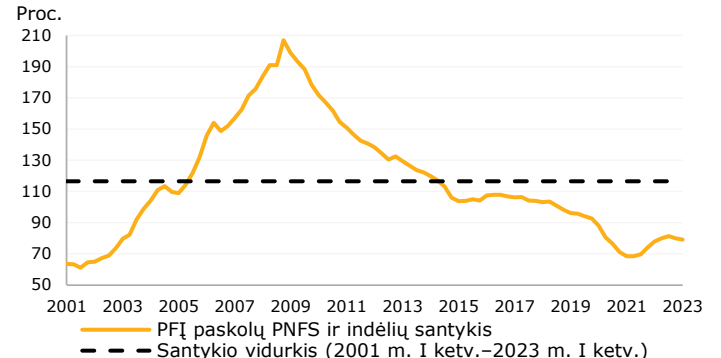
6 pav. Kredito, PFĮ paskolų PNFS ir BVP santykiai (2001 m. I ketv.–2023 m. I ketv.)

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos bankas.

Lėtėjantis kreditavimas ir einamosios sąskaitos perteklius lemia stabilų ir žemą PFĮ paskolų ir indėlių santykį.

8 pav. PFĮ paskolų PNFS ir indėlių santykis (2001 m. I ketv.–2023 m. I ketv.)

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos bankas.

Ne finansų įmonių sektorius

Įmonių bendras skolinimasis (platus kreditas) pastebimai sulėtėjo ir artėja prie įprastų augimo tempų.

9 pav. Įmonių sektoriaus augimo ir disbalansų rodiklių žemėlapis

(2019 m. II ketv.–2023 m. I ketv., naujausi duomenys yra juodos punktyrinės linijos dešinėje)

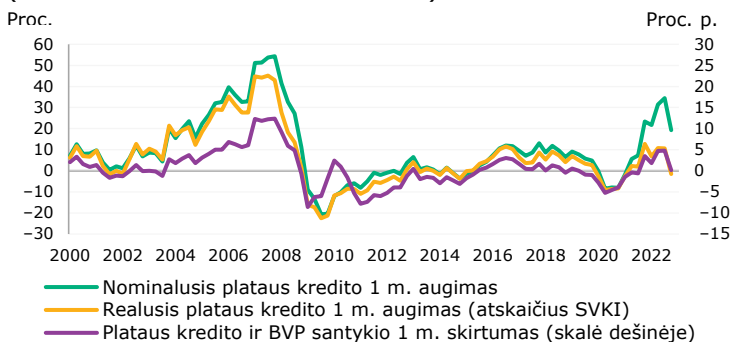
	2019 II	2019 III	2019 IV	2020 I	2020 II	2020 III	2020 IV	2021 I	2021 II	2021 III	2021 IV	2022 I	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I
Ne finansų įmonių sektorius																
Augimo rodikliai																
Nominalusis augimas																
Nominalusis plataus kredito 1 m. augimas	7,7	5,8	4,9	-0,2	-8,5	-7,9	-8,1	-1,8	5,6	7,3	23,4	21,7	31,4	34,5	19,3	
Nominalusis plataus kredito 1 m. vidutinis augimas (2 m. vidurkis)	10,2	8,0	5,8	4,5	-0,7	-1,3	-1,8	-1,0	-1,7	-0,6	6,7	9,7	19,4	22,2	23,6	
Nominalusis plataus ir prekybos kredito 1 m. augimas	4,8	3,7	2,2	1,0	-5,5	-2,6	-1,4	5,1	13,1	13,1	23,4	17,6	20,9	22,4	11,0	
Nominalusis plataus ir prekybos kredito 1 m. vidutinis augimas (2 m. vidurkis)	8,9	6,7	4,1	5,3	-0,5	0,5	0,4	3,1	3,4	5,1	10,8	11,8	18,4	19,2	18,3	
Nominalusis PFĮ kredito 1 m. augimas	-3,5	-0,8	-1,2	-2,0	-9,0	-10,1	-12,5	-11,3	-3,8	1,2	10,6	16,2	17,5	21,3	18,3	10,0
Nominalusis PFĮ kredito 1 m. vidutinis augimas (2 m. vidurkis)	3,4	1,5	1,1	-0,1	-6,1	-5,4	-6,8	-6,3	-6,2	-4,5	-1,6	-1,5	6,5	11,4	15,5	19,4
Realusis augimas (atskaičius SVKI)																
Realusis plataus kredito 1 m. augimas	5,0	3,4	2,8	-2,6	-9,1	-8,7	-8,3	-2,6	2,3	2,0	12,8	6,8	10,8	10,7	-1,5	
Realusis plataus kredito 1 m. vidutinis augimas (2 m. vidurkis)	7,3	5,4	3,5	2,1	-2,3	-2,8	-2,9	-2,5	-3,5	-3,4	1,7	2,0	6,7	6,5	5,5	
Realusis plataus ir prekybos kredito 1 m. augimas	2,2	1,3	0,2	-1,4	-6,1	-3,5	-1,6	4,3	9,7	7,5	12,8	3,2	2,0	0,7	-8,4	
Realusis plataus ir prekybos kredito 1 m. vidutinis augimas (2 m. vidurkis)	6,0	4,2	1,8	2,8	-2,0	-1,1	-0,7	1,4	1,5	1,8	5,5	3,8	5,9	4,2	1,7	
Realusis PFĮ kredito 1 m. augimas	-5,9	-3,0	-3,2	-4,4	-9,6	-10,9	-12,7	-11,9	-6,7	-3,8	1,1	2,0	-0,9	-0,2	-2,3	-6,0
Realusis PFĮ kredito 1 m. vidutinis augimas (2 m. vidurkis)	0,8	-0,7	-1,1	-2,3	-7,5	-6,8	-7,7	-7,9	-7,8	-7,2	-5,8	-3,1	-3,8	-2,0	-0,6	-2,1
Kredito ir BVP santykio skirtumai																
Plataus kredito ir BVP santykio 1 m. skirtumas	0,0	-0,9	-1,0	-2,8	-5,2	-4,6	-4,0	-1,5	-0,4	-0,6	3,5	1,8	4,7	4,6	0,1	
Plataus kredito ir BVP santykio 1 m. vidutinis skirtumas (2 m. vidurkis)	0,6	-0,1	-0,7	-1,1	-2,6	-2,7	-2,5	-2,1	-2,8	-2,6	-0,3	0,2	2,2	2,1	1,8	
Plataus bei prekybos kredito ir BVP santykio 1 m. skirtumas	-2,1	-3,1	-3,6	-4,0	-6,8	-4,1	-2,2	2,1	4,0	2,5	6,3	0,9	2,6	2,0	-4,8	
Plataus bei prekybos kredito ir BVP santykio 1 m. vidutinis skirtumas (2 m. vidurkis)	0,3	-0,9	-2,4	-1,5	-4,4	-3,6	-2,9	-2,9	-1,4	-0,8	2,1	1,5	3,3	2,3	0,7	
PFĮ kredito ir BVP santykio 1 m. skirtumas	-2,3	-1,7	-1,6	-1,6	-2,5	-2,5	-2,6	-2,3	-1,7	-1,2	-0,3	0,0	0,1	0,3	-0,1	-0,8
PFĮ kredito ir BVP santykio 1 m. vidutinis skirtumas (2 m. vidurkis)	-0,9	-1,2	-1,2	-1,4	-2,4	-2,1	-2,1	-2,0	-2,1	-1,8	-1,4	-1,2	-0,8	-0,4	-0,2	-0,4
Kiti rodikliai																
Plataus NFĮ kredito ir BVP santykio 1 m. skirtumas (skaitiklyje naudojama 1 m. slankioji kredito suma * 5, vardiklyje – 5 m. slankioji BVP suma)	4,3	2,3	1,2	-3,3	-10,1	-16,2	-21,4	-21,8	-16,4	-10,5	1,2	9,3	18,1	26,8	24,9	
NFĮ tikrųjų naujų paskolų (4 ketv. suma) ir BVP (4 ketv. suma) santykis	4,8	4,5	4,1	3,3	2,9	2,6	3,2	3,6	4,2	4,4	4,8	4,7	4,9	4,5	3,9	4,1
Naujų paskolų (su persaitimais) ir BVP santykis	8,5	7,9	7,4	6,9	7,4	7,1	8,0	8,0	7,7	8,2	8,6	8,8	8,5	8,0	7,6	
NFĮ kredito impulsas (paskolų portfelis)	-4,4	2,2	-0,2	-0,6	-5,4	-0,9	-1,4	0,9	5,6	2,9	5,4	2,7	0,6	1,8	-1,4	-4,2
NFĮ kredito impulsas (naujų paskolų srautas)	-3,2	-2,0	-2,2	-1,8	1,3	-1,0	-1,0	0,0	1,1	2,1	1,3	0,7	-1,0	-1,8	-1,9	1,3
NFĮ skolos ir nuosavybės santykio 1 m. skirtumas	1,0	-0,9	-1,8	-4,0	-7,8	-5,8	-7,0	-4,4	-2,0	-1,6	0,5	0,6	4,1	5,3	6,0	
Trumpalaikių įsipareigojimų ir turto santykio 1 m. skirtumas	-7,1	-3,7	-4,5	-1,5	-10,3	-12,0	-12,8	-12,3	-5,5	-1,9	4,5	4,3	16,3	19,5	11,9	
NFĮ skolos tvarkymo ir pajamų (pelno) santykio 1 m. skirtumas	-0,4	2,0	1,9	-1,0	-3,5	-3,4	-3,5	-1,6	-0,4	0,3	3,9	3,1	5,4	7,8	1,7	
Disbalansų rodikliai																
Plataus kredito NFĮ ir BVP santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (Bazelio metodas)	-3,6	-4,1	-5,4	-6,5	-7,7	-7,3	-7,9	-6,4	-6,6	-6,4	-3,2	-3,4	-1,0	-1,0	-2,5	
Plataus kredito NFĮ ir BVP santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (LT metodas)	-1,2	-1,7	-2,9	-3,7	-4,5	-3,9	-4,3	-3,0	-3,4	-3,4	-0,9	-1,6	0,1	-0,4	-1,8	
PFĮ kredito NFĮ ir BVP santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (LT metodas)	-3,3	-3,3	-3,8	-3,7	-4,3	-4,2	-4,6	-4,2	-4,3	-3,8	-3,7	-3,3	-3,4	-3,0	-3,2	-3,4
NFĮ skolos ir nuosavybės santykis	47,3	45,3	43,6	41,7	39,5	39,5	36,7	37,3	37,5	37,9	37,2	38,0	41,6	43,4	43,2	
NFĮ trumpalaikių įsipareigojimų ir trumpalaikio turto santykis	38,5	37,1	34,3	35,6	28,3	25,2	21,5	23,3	22,8	23,3	26,0	27,6	29,1	42,5	37,9	
NFĮ skolos tvarkymo ir pajamų (pelno) santykis	22,0	21,7	21,1	20,4	19,6	19,6	19,6	19,5	19,3	19,3	20,8	20,8	21,9	21,8	21,1	

Pastaba: rodiklių reikšmės yra suapvalintos; kai kurie rodikliai yra vertinami remiantis jų reikšmių procentiliais, tad kai kuriais atvejais šių rodiklių langeliai, turintys identiška reikšmę, gali būti nuspalvinti skirtingomis spalvomis.

Lėtėjo tiek įmonių tarpusavio skolinimas, tiek skolinimasis iš kredito įstaigų.

10 pav. Įmonių kredito raida

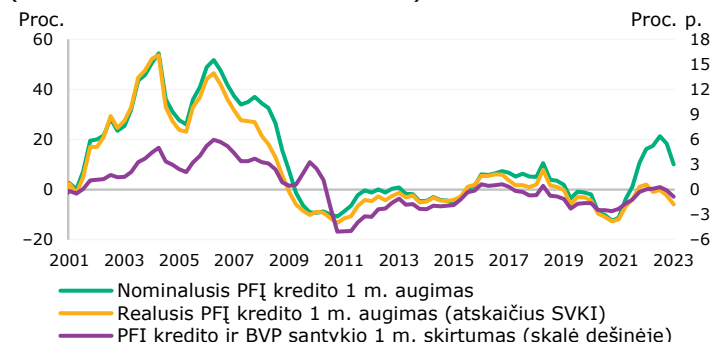
(2000 m. I ketv.–2022 m. IV ketv.)

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Lietuvos bankas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

11 pav. Įmonių skolinimosi iš PFĮ raida

(2001 m. I ketv.–2023 m. I ketv.)

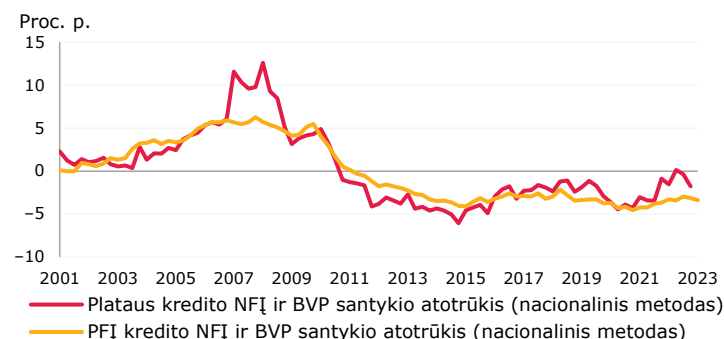

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Lietuvos bankas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Plataus kredito įmonėms lygis pastebimai sumažėjo ir nebesiekia disbalansų ribos.

12 pav. Įmonių kredito disbalansai

(2001 m. I ketv.–2023 m. I ketv.)

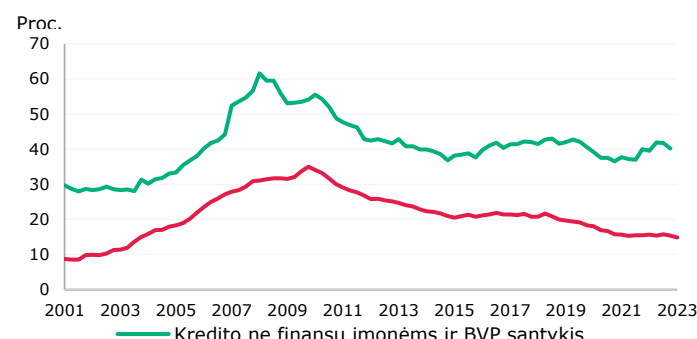

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos bankas.
Pastaba: ilgalaikė tendencija apskaičiuota taikant vienpusį HP filtrą su glodinimo parametru, lygiu 400 000; prieš taikant filtrą, rodiklis 5 m. į ateitį pratęsiamas 4 ketv. svertiniu vidurkiu.

Įmonių įsiskolinimas kredito įstaigoms tebebuvo mažas, o bendras įsiskolinimas šiek tiek sumažėjo.

13 pav. Įmonių kredito, PFĮ paskolų ir BVP santykiai

(2001 m. I ketv.–2023 m. I ketv.)

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos bankas.

Namų ūkių ir būsto sektorius

Būsto kredito ir kainų augimo tempai tebelėtėjo, o riboto dydžio disbalansų tebėra tik būsto kainų segmente.

14 pav. Namų ūkių ir būsto sektoriaus augimo ir disbalansų rodiklių žemėlapis

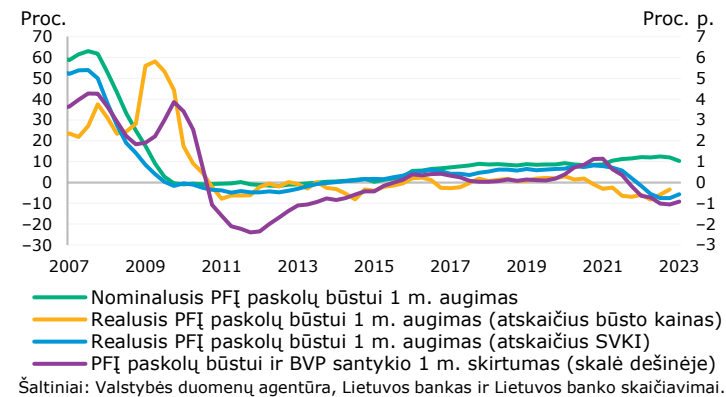
(2019 m. II ketv.–2023 m. I ketv., naujausi duomenys yra juodos punktyrinės linijos dešinėje)

	2019 II	2019 III	2019 IV	2020 I	2020 II	2020 III	2020 IV	2021 I	2021 II	2021 III	2021 IV	2022 I	2022 II	2022 III	2022 IV	2023 I
Namų ūkių / būsto sektorius																
Augimo rodikliai																
Kreditas																
Nominalusis PFĮ paskolų būstui 1 m. augimas	8,5	8,7	8,6	9,3	8,6	8,4	8,5	8,6	10,5	11,2	11,6	12,1	12,0	12,4	12,1	10,3
Nominalusis PFĮ paskolų būstui 1 m. vidutinis augimas (2 m. vidurkis)	9,1	8,9	8,7	9,4	8,9	8,9	8,9	9,4	10,0	10,2	10,5	10,9	11,9	12,5	12,5	11,8
Realusis PFĮ paskolų būstui 1 m. augimas (atskaičius būsto kainas)	1,8	2,1	2,0	2,9	1,5	1,8	-0,8	-3,0	-2,5	-6,5	-6,9	-5,9	-8,2	-5,7	-11,1	-3,4
Realusis PFĮ paskolų būstui 1 m. vidutinis augimas (2 m. vidurkis, atskaičius būsto kainas)	1,6	2,0	1,3	1,9	1,7	-2,0	0,6	-0,1	-0,5	-2,4	-3,8	-4,4	-5,2	-5,9	-5,0	-
Realusis PFĮ paskolų būstui 1 m. augimas (atskaičius SVKI)	5,8	6,2	6,5	6,7	7,9	7,4	8,2	7,8	7,1	5,7	2,0	-1,6	-5,5	-7,4	-7,5	-5,7
Realusis PFĮ paskolų būstui 1 m. vidutinis augimas (2 m. vidurkis, atskaičius SVKI)	6,2	6,4	6,3	6,8	7,1	7,1	7,6	7,5	7,8	6,7	5,2	3,0	6,6	-0,7	-1,1	-2,8
PFĮ paskolų būstui ir BVP santykio 1 m. skirtumas	0,1	0,1	0,2	0,4	0,7	0,8	1,1	1,1	0,6	0,4	-0,2	-0,6	-0,6	-1,0	-1,0	-0,9
PFĮ paskolų būstui ir BVP santykio 1 m. vidutinis skirtumas (2 m. vidurkis)	0,1	0,1	0,1	0,3	0,4	0,5	0,7	0,8	0,7	0,6	0,5	0,3	0,0	-0,3	-0,6	-0,8
Kiti rodikliai																
Būsto kredito srauto atotrūkis nuo fundamentų (2 rinkų dispusiausvyros modelis)	-15,6	-14,0	-16,3	-17,7	-15,3	-11,9	-4,5	4,5	10,1	17,7	20,8	24,3	26,3	20,6	14,8	10,5
Plataus NŪ kredito ir BVP santykio 1 m. skirtumas (skalbiųje naudojama 1 m. slankioji kredito suma * 5, vardiklyje – 5 m. slankioji BVP suma)	2,6	2,9	2,8	2,5	2,7	2,4	2,1	1,8	1,2	0,8	0,9	1,6	1,9	2,1	2,1	-
Tikrųjų naujų būsto paskolų (4 ketv. suma) ir BVP (4 ketv. suma) santykis	2,8	2,7	2,7	2,8	2,6	2,6	2,8	3,0	3,4	3,5	3,5	3,5	3,4	3,4	3,2	3,1
Naujų būsto paskolų su persitanais (4 ketv. suma) ir BVP (4 ketv. suma) santykis	3,1	3,1	3,0	3,1	3,0	3,0	3,2	3,3	3,7	3,8	3,9	3,9	3,8	3,8	3,7	3,5
Būsto kredito impulsas (paskolų portfelis)	-0,1	0,1	-0,1	0,5	0,1	0,0	0,3	0,1	0,7	0,4	0,1	0,2	-0,2	0,1	-0,3	-
Būsto kredito impulsas (naujos paskolos)	-0,3	-0,1	-0,2	-0,4	-0,4	0,0	0,7	0,6	0,7	0,4	0,2	-0,1	-0,4	0,1	-0,7	-0,6
NŪ skolos tvarumo ir pajamų santykio 1 m. skirtumas	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,3	-
Būsto kainos																
Nominalusis būsto kainų 1 m. augimas	6,6	6,4	6,5	6,2	7,0	6,4	9,4	12,0	13,3	18,9	19,8	19,2	22,1	19,3	16,8	-
Realusis būsto kainų 1 m. augimas (atskaičius SVKI)	3,9	4,0	4,4	3,7	6,3	5,5	9,1	11,1	9,8	13,0	9,5	4,6	3,0	-1,8	-4,2	-
Realusis būsto kainų 1 m. vidutinis augimas (3 m. vidurkis, atskaičius SVKI)	5,3	4,2	4,2	4,9	5,2	4,8	6,5	7,3	7,1	8,0	8,3	6,8	6,7	5,7	4,8	-
Būsto kainų ir nuomos santykio 1 m. skirtumas	1,0	-3,4	-3,0	-1,9	-2,1	3,1	2,0	3,2	5,3	4,7	7,7	3,4	-6,0	-4,1	-3,7	-
Būsto kainų ir nuomos santykio 1 m. vidutinis skirtumas (3 m. vidurkis)	-0,2	-1,9	-1,7	-1,6	-1,1	-0,3	-0,6	0,3	1,4	1,5	2,2	1,6	-0,9	1,2	2,0	-
Būsto kainų ir pajamų santykio 1 m. skirtumas	-3,2	-3,1	-3,4	-3,2	-0,8	0,1	-3,1	-3,8	3,5	3,1	4,8	2,3	-3,8	4,1	1,8	-
Būsto kainų ir pajamų santykio 1 m. vidutinis skirtumas (3 m. vidurkis)	-1,8	-2,5	-2,8	-2,3	-2,0	-2,0	-0,8	0,2	-0,1	0,7	1,5	1,5	2,6	3,1	3,2	-
Disbalansų rodikliai																
Kreditas																
Plataus kredito NŪ ir BVP santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (Bazelio metodas)	-6,0	-5,7	-5,4	-5,4	-4,6	-4,2	-3,9	-3,9	-3,9	-4,0	-4,2	-4,3	-4,4	-4,7	-5,0	-
Plataus kredito NŪ ir BVP santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (LT metodas)	-2,0	-1,8	-1,7	-1,9	-1,2	-1,1	-1,0	-1,2	-1,3	-1,4	-1,6	-1,8	-1,8	-2,1	-2,3	-2,2
PFĮ kredito NŪ ir BVP santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (LT metodas)	-1,8	-1,8	-1,8	-1,7	-1,3	-1,3	-1,2	-1,1	-1,3	-1,4	-1,6	-1,8	-1,8	-2,1	-2,3	-2,2
PFĮ būsto kredito NŪ ir BVP atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (LT metodas)	-0,6	-0,5	-0,5	-0,3	0,0	0,0	0,2	0,3	0,0	-0,1	-0,2	-0,4	-0,5	-0,7	-0,8	-0,8
Būsto kainos																
Būsto kainų pervertinimo rodiklių mediana																
Nominaliojo BKI atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (HP filtras)	-1,8	-0,9	-0,9	-1,8	1,6	3,3	4,3	5,7	7,0	9,0	8,8	6,5	6,2	4,1	2,2	-
Realiojo BKI atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (HP filtras)	-3,3	-3,9	-4,1	-4,7	5,8	6,2	8,6	11,3	13,3	17,6	20,3	22,7	21,1	24,7	27,2	-
Būsto kainų ir pajamų santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos	-2,5	-0,9	-0,9	-0,2	1,5	2,6	5,3	7,5	7,6	10,5	9,7	7,6	6,4	4,2	1,9	-
Būsto kainų ir nuomos santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos	-14,8	-14,8	-15,3	-16,6	-15,9	-17,3	-16,7	-14,8	-14,2	-10,2	-9,6	-8,8	-5,7	-3,9	-5,3	-
Būsto kainų ir nuomos santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos	-15,6	-15,3	-14,2	-12,9	-11,0	-10,2	-7,9	-4,8	-0,7	4,0	7,8	5,3	6,0	3,9	2,5	-
Būsto kainų atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos (1 rinkos dispusiausvyros modelis)	-1,2	-0,9	-0,3	-2,3	1,7	5,5	3,4	4,3	9,0	9,9	18,2	22,1	27,1	28,5	23,5	-
Būsto kainų panelinis modelis	-0,9	-0,1	-0,9	-0,1	5,9	4,1	6,1	7,0	6,4	8,2	7,9	5,3	9,5	2,1	1,1	-

Pastaba: rodiklių reikšmės yra suapvalintos; kai kurie rodikliai yra vertinami remiantis jų reikšmių procentilais, tad kai kuriais atvejais šių rodiklių langeliai, turintys identišką reikšmę, gali būti nuspalvinti skirtingomis spalvomis

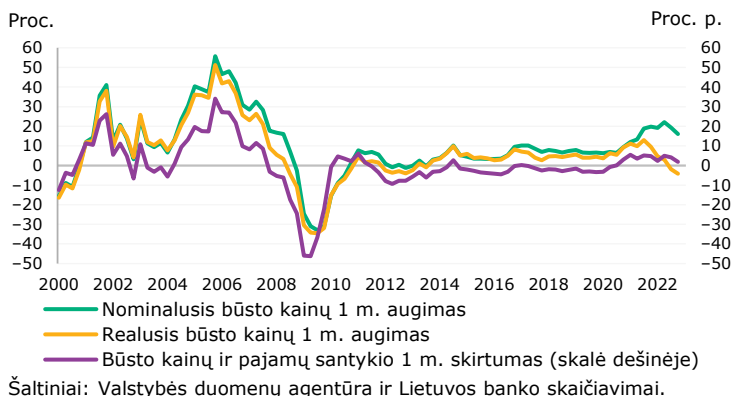
Būsto kreditavimas sulėtėjo, tačiau būsto kainos kilo sparčiau, tad perteklinio skolinimosi nestebėta.

15 pav. Būsto kredito raida (2007 m. I ketv.–2023 I ketv.)

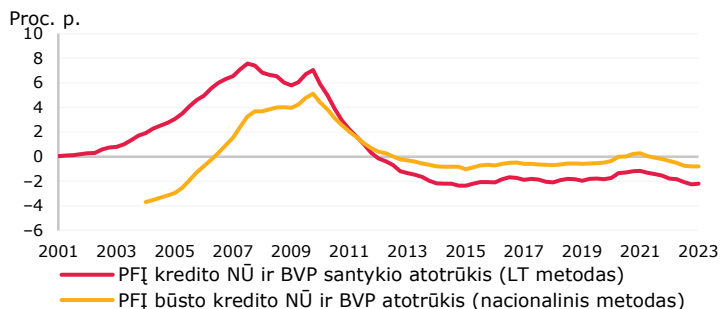
Lėtėjant būsto kainų augimo tempui ir sparčiai augant atlyginimams, būsto įperkamumas iš esmės nepakito.

17 pav. Būsto kainų raida (2000 m. I ketv.–2022 m. IV ketv.)

Nėra perteklinio namų ūkių kreditavimo.

16 pav. Namų ūkių kredito disbalansai (2001 m. I ketv.–2023 m. I ketv.)

Būsto kainos ir toliau yra šiek tiek pervertintos, bet pervertinimas pastaruoju metu mažėja.

18 pav. Faktinių būsto kainų atotrūkis nuo fundamentų (2000 m. I ketv.–2022 m. IV ketv.)

